

Kdyby existoval stroj času a člověk se mohl vypravit o stovky let zpátky na území Severní Ameriky, spatřil by pomalované Indiány, jak pobíhají po prérii se zvláštními holemi v rukou a pohazují si míčkem. Jaké překvapení, že třeba v Praze na Letné se den co den odehrává něco podobného. Akorát že plocha je daleko menší a soupeři dávno nejsou indiánští ani pomalovaní. Hraje se tu lakros, sport, který Evropané okoukali od původních obyvatel Ameriky.

Několik variant

Lakros je kolektivní hra, jejímž účelem je dostat malý balónek (asi o velikosti tenisového) pomocí holí s kapšou do soupeřovy branky. Existuje řada forem tohoto sportu: mužský lakros (v angličtině field lacrosse), kanadská varianta boxlakros, při níž dochází k tvrdým soubojům, ženský lakros či interkros, kde je naopak fyzický kontakt zakázán. Jednotlivé druhy se však neliší jen povoleným či zakázaným kontaktem, ale i velikostí hrací plochy, počtem hráčů a rozměry branek.

U nás se nejvíce a nejdéle hraje varianta zvaná český lakros. Dvě padesát metrů vzdálené branky na volné ploše, středová čára o délce třicet metrů, středový kruh a pět až dvacet dva hráčů na každé straně. To by mohla být jeho velmi stručná charakteristika.

Hrací doba je dvakrát pětadvacet minut, mezi tím je pětiminutová přestávka, kdy si soupeři mění strany.

Lakrosová hůl je poněkud nezvyklé náčiní. Celá, včetně oka pro výplet, měří 60 cm až jeden metr, přičemž rukojeť musí představovat dvě třetiny celkové délky. Pravidla definují i tvar horní části, tedy zmíněného oka pro výplet: „Může mít tvar kruhovitý, kapkovitý nebo trojúhelníkový.“ Zabývají se dokonce i hloubkou výpletu.

Je zajímavé, co všechno hráči lakrosu s holí dovedou. Míček chytají a posléze přehrávají s obdivuhodnou rychlostí a přesností. Brankář má

Lakros

Sdímký: archiv

svůj úkol trochu ulehčen tím, že jeho hůl má daleko větší kapsu, než hole hráčů v poli. Jinak by – při rychlosti střel – působil v brance o rozměrech 180x180 cm spíš jako otloukánek.

Indiáni učili misionáře

Lakros měl mnoho podob už v dobách, kdy o kontinentu zvaném Amerika neměli Evropané ani ponětí. Někde proti sobě hrála druž-

stva o několika stovkách hráčů, často celé kmeny, ženy i muži dohromady. Hrací plocha čítala dlouhé kilometry a ti, co zrovna nebyli „u míče“, využívali čas ke vzájemným rvačkám a šarvátkám. Jinde se zas hned zpočátku vydělily ženské týmy a smíšený lakros nepadal v úvahu.

Nejdál v organizaci hry asi dospělo šest irokézských kmenů z oblasti dnešního jižního Ontaria a severního

New Yorku. Stanovili si povolený počet hráčů na 12 až 15 a vymezili plochu – branky od sebe stály sto dvacet stop (něco přes 36 m). Věřili, že jejich Tewaathon je dar od bohů, pro potěchu a kondici. Proto se oddávali hře s horlivostí, jež byla pro pozdější osadníky z Evropy nepochopitelná.

Název lakros dali hře francouzští misionáři. Díky zvláštnímu tvaru jim hůl na Tewaathon připomínala biskupskou berlu – la crosse. To oni sepsali už koncem 17. století první, a zatím trochu neurčitá pravidla lakrosu a oni jej také přivezli do Evropy.

Od té doby žil lakros vlastně dva životy. „Bílý“ a indiánský. V tom prvním byl vývoj velmi podobný řadě jiných, původně „divokých“ sportů: kluby (první vznikl v roce 1856 v Montrealu), týmy, mezinárodní zápasy, národní i mezinárodní organizace, šampionáty. Až do roku 1932 byl lakros dokonce olympijským sportem.

Indiáni ale na svou hru od bohů nezapomněli. Dlouho se ve vzájemných utkáních s Kanadany či Američany zdáli neporazitelní. Bílý muž sice zvládl hru téměř dokonale, ale dlouho mu chyběla indiánská zkušenost, cit a odhad. V roce 1880 pak byla indiánská družstva kvůli nedostatku financí vyloučena z mezinárodních amatérských soutěží. Je neuvěřitelné, že tenhle zákaz vydržel celých sto let!

U nás se hrají všechny varianty lakrosu. Od konce 60. let český, od poloviny 80. let field lakros, ženský lakros a interkros. Mistrovství světa se koná ob čtyři roky (u interkrosu každý rok). České reprezentační týmy se zúčastňují od roku 1993 (ženy), resp. 1994 (muži).

Červencový šampionát v Perthu vyhráli Američané. Ve finále porazili Kanadu, česká reprezentace skončila desátá. Maďarské Szombathely hostilo – také v červenci – čtvrté mistrovství světa v interkrosu. České týmy triumfovaly – muži i ženy si přivezli mistrovský titul. ●

Adéla Poláková

Informace, internet

Lakrosové klání se v České republice rozjíždí právě na podzim. Všechny soutěže (kromě mužské ligy, jejíž první část se hraje na jaře) začínají v září nebo říjnu: ženská lakrosová liga, mužská boxlakrosová liga, interkros i lokální soutěže v Praze, Brně atd. Podívejte se na www.lacrosse.cz.

Další adresy:

- <http://web.quick.cz/vbezdek/> – neoficiální soukromé stránky prezidenta českého lakrosu
- www.boxlakros.zde.cz – vše, co se týká lakrosu a příbuzných sportů v ČR
- <http://mujweb.cz/www/lakros> – lakros v Brně
- <http://lakros.webpark.cz/> – lakros v Českých Budějovicích
- www.intlaxfed.org – mezinárodní lakrosová federace